

Lumea lui Elie Wiesel - o cale spre adevăr

Relatarea despre cea de-a treia ediție a Seminarului „Lumea lui Elie Wiesel - ieri și azi”, desfășurat în perioada 29 martie - 2 aprilie, trebuie să o încep, în mod cu totul firesc, cu declarația de credință pe care au făcut-o coordonatorii acestui proiect - **Mirela Așman** și **Eduard Kupferberg** - în debutul manifestării. „Acest seminar, ajuns la a treia ediție, reprezintă, încă o dată, drumul nostru, al evreilor din România, spre trecut, spre durere, spre morminte, către speranță și către viață. El este mărturia că nu am uitat și nu vom uita ceea ce ni s-a întâmplat nouă, ca evrei, dar și că nu vom rămâne numai la durere și jale. Că știm să încorporăm trecutul pentru a făuri un alt viitor. Suntem cu toții - tineri, părinți și bunici - uniți pe acest drum lung și tăcut prin tradiții evreiești din țara noastră, pentru a ne cunoaște destinul și a ne întări în confruntarea lui”. După un prim popas, în 2004, în lumea

„imediată” a lui Elie Wiesel - între Cluj și Sighetu Marmăției, după o ediție 2005 dedicată Moldovei și Bucovinei, în acest an itinerarul a cuprins orașele TÂRGU MUREȘ, CLUJ-NAPOCA, SATU MARE, ORADEA și ARAD.

Realizarea programului a fost posibilă cu sprijinul „Fondului pentru sprijinirea organizațiilor și proiectelor evreiești din afara Norvegiei”, Eminenței Sale Marele Rabin **Menachem Hacohen**, președintelui F.C.E.R., dr. **Aurel Vainer**, directorului JOINT pentru România, dr. **Zvi Feine**, și adjunctul său, **Israel Sabag**. Un rol deosebit îi revine profesoarei **Bianca Știubea**, care a contribuit la realizarea programului și la definitivarea materialului documentar oferit participanților. Seminarul nu ar fi fost posibil - așa cum afirmă și organizatorii - fără munca depusă și ajutorul statornic acordat în realizarea sa de președinții și liderii comunităților

locale: **Felix Koppelman** (Oradea), **Ionel Schlesinger** (Arad), **Alexandru Ausch** (Târgu Mureș), **Nicolae Decsei** (Satu Mare), **Hari Marcus** (Sighetu Marmăției) și oficiantul de cult **Benjamin Müller** (Cluj-Napoca).

În fiecare localitate în care au poposit participanții, președintele F.C.E.R., deputat dr. **Aurel Vainer**, a explicat importanța existenței unui asemenea program de educare a tinerilor și a adăugat, adesea din experiențe personale, date privitoare la suferințele îndurate de evreii din România. La fel, Marele Rabin **Menachem Hacohen** a accentuat datoria morală de a ne aminti, chiar și cele mai dureroase secvențe ale existenței poporului evreu.

În deschiderea materialului documentar oferit tinerilor, Marele Rabin **Menachem Hacohen** afirma: „Comandamentul «Amintește-ți ce ți-a făcut Amalek!» ne indică nouă și generațiilor următoare cum ar trebui să ne raportăm la Șoah și la moștenirea sa. Ca replică la acest unic cuvânt - Șoah - care relevă întreaga tragedie trăită de poporul nostru, există doar «Zahor» («Amintește-ți!»), poruncă ce a stat alături de poporul nostru încă de la începuturile sale. Conceptul de Șoah nu are corespondent în lexiconul poporului nostru, în termenii catastrofelor și ororilor pe care le-a adus. Este o noțiune plină de contradicții: putere și tragedie, reafirmare a credinței și renunțare la credință, lipsa puterii și valoare, căderi și

înălțări spirituale, omul creat ca imagine a lui Dumnezeu și omul în cea mai diabolică ipostază a sa. «Amintește-ți!» - «Zahor!», deoarece e puțin probabil că vom fi în stare să înțelegem Holocaustul. Amintește-ți, deoarece Holocaustul nu poate fi explicat [...]. Amintește-ți, pentru ca să nu ignorăm diabolicul fenomen al negării Holocaustului!”.

Mirela Așman și **Eduard Kupferberg**, împreună cu o echipă de voluntari, au reușit, printr-un efort greu de imaginat, să deschidă tinerilor de azi o poartă spre lumea dispărută a bunicilor. Cheia acestei porți a reprezentat-o, în primul rând, voința de a duce mai departe Adevărul și Speranța că Holocaustul nu se va mai repeta niciodată.

Un prolog esențial

Dacă seminarul propriu-zis, cu cei peste 80 de participanți ai săi, a debutat practic la Târgu Mureș, ar fi fost imposibil ca F.C.E.R. să nu consacre un moment special tutorelui moral al acestui program și Sighetului său natal.

La inițiativa președintelui F.C.E.R., dr. **Aurel Vainer**, o delegație - din care au făcut parte, alături de Marele Rabin **Menachem Hacohen**, dr. **Alexandru Elias**, Prim Rabinul **Abraham Ehrenfeld** și soția sa **Rivka**, istoricul dr. **Lya Benjamin**, g-ral (r) **Oliver Lustig**, **Attila Gulyas** - a poposit la casa în care s-a născut Laureatul Premiului Nobel pentru Pace - Elie Wiesel.

Un moment cu totul special, întâmpinat pe melodiile Corului Comunității Evreilor din Sighetu Marmăției, a precedat deschiderea oficială a acestui periplu. Ca un semnal al solidarității cu cei care au suferit pe nedrept, cu cei care au fost schingiuiți și uneori uciși fără vreo logică sau noimă, delegația F.C.E.R. a vizitat Memorialul Durerii din Sighet, fosta închisoare politică din timpul regimului comunist. Am putut remarca prezența în galeria personalităților, care au trăit ani de deznădejde în acest spațiu al morții, nume de primă mărime ale vieții culturale și politice românești. Am remarcat, de asemenea, lista lungă a celor care au fost întemnițați ca fiind sioniști - înfometăți, încarcerați în condiții inumane și unii chiar uciși prin aceste metode ale degradării umane.

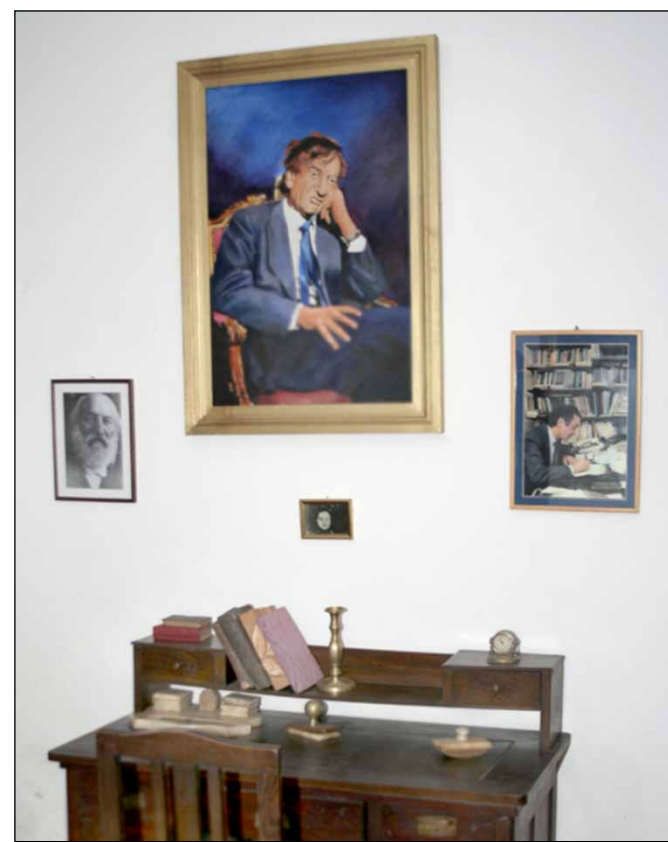
Lectorii

Ca și la cele două ediții precedente, prof. dr. **Rafael Vago**, de la Universitatea din Tel Aviv, a conferențiat și a răspuns întrebărilor participanților. Prima sa intervenție s-a referit la martirul evreilor transilvăneni, care au avut soarta tragică a evreimii maghiare în urma Dictatului de la Viena din 1940. Domnia-sa a analizat care au fost resorturile psihologice și ideologice care au dus o societate în punctul în care a putut realiza sau tolera Holocaustul. Următoarea sa conferință a purtat titlul sugestiv de „Viață după moarte”

și s-a referit la existența de după 1944 a evreilor care au supraviețuit lagărelor de exterminare naziste. Întorși la „casele lor” - care practic dispăruseră o dată cu exterminarea familiei -, orfani de părinți și pierzând practic sensul vieții, evreii au trebuit să reclădească din cenușă o viață.

Dr. **Lya Benjamin** - numită sugestiv de Otto Adler „o enciclopedie vie a tot ceea ce a însemnat Holocaustul în România” - s-a referit, în cadrul conferinței susținute, la „Rezistența evreiască în anii Holocaustului”. Am reținut că, dincolo de lupta fizică a evreilor (Ghetoul Varșoviei, Sobibor etc.), a existat o rezistență de natură morală care nu poate fi lăsată la o parte nici măcar de istoriografie. Chiar Elie Wiesel evocă în volumul său „Noaptea” - așa cum afirmă dr. **Lya Benjamin** - o secvență de autentică rezistență în fața îngenuncherii spiritului uman.

Prof. univ. **Ladislau Gyémant**, decan al Facultății de Studii Europene și director al Institutului de Studii Iudaice din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, a rezumat materia a două semestre în doar două ore. Cu un efort de sinteză și analiză remarcabile, domnia-sa a prezentat istoria evreilor din regiune de la începuturi - practic de la primele legende despre apariția lor - până în zilele noastre. Participanții au putut primi astfel o viziune obiectivă și foarte documentată a felului în care a evoluat această comunitate.

Supraviețuitorii ai Holocaustului, dar și cercetătorii ai acestui fenomen, g-ral **Oliver Lustig** și conf. dr. **Otto Adler** au istorisit fapte de viață cutremurătoare, cu prilejul acestui seminar.

Plină de afirmații interesante și actualizate a fost expunerea istoricului dr. **Alexandru Florian**, care s-a referit, în cadrul primului popas la Târgu Mureș, la „Antisemitismul în mass media românești”.

✱

„Programul «Lumea lui Elie Wiesel - ieri și azi» este un seminar de suflet pentru sufletul

celor care nu mai sunt și pentru sufletul celor care au venit și au stat și au aprins lumânări și s-au rugat și au vorbit și au tăcut” - a subliniat **Mirela Așman**, în cuvântul de încheiere. Alături de colegul său, **Eduard Kupferberg**, a aprins o lumânare pentru memoria celor plecați. Metafora luminii a fost mereu asociată cunoașterii, iar acest seminar, prin puterea cuvântului, dar și a flăcărilor de lumânare, a transformat metafora în realitate.

Luciana Friedmann
carmelaf77@yahoo.com

